

Bruxelles, den 27.3.2013
COM(2013) 160 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, DET
EUROPÆISKE RÅD, RÅDET, DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

EU's resultattavle for retsområdet

Et værktøj til fremme af effektive retssystemer og vækst

INDLEDNING

Den aktuelle økonomiske og finansielle krise i EU har medført gennemgribende forandringer, idet de nationale økonomier omstruktureres med øget vækst og skærpet konkurrenceevne for øje.

I denne omstruktureringsproces spiller de nationale retssystemer en central rolle for genskabelsen af tillid i samfundet og en tilbagevenden til en situation med vækst. Et effektivt og uafhængigt retssystem bidrager til tillid og stabilitet. Forudsigelige, hurtige og eksigible retsafgørelser er vigtige strukturelle elementer i et attraktivt forretningsmiljø. De understøtter den tillid, der skal til for at stifte en ny virksomhed, håndhæve en kontrakt, afvikle privat gæld eller beskytte ejendomsretten og andre rettigheder.

Erfaringen i medlemsstater, der er underlagt økonomiske tilpasningsprogrammer¹, viser, at mangler i retssystemets funktionsmåde øger den negative vækstspiral og underminerer borgernes og erhvervslivets tillid til retsvæsenet og dets institutioner. Derfor blev nationale retsreformer i 2011 en integreret del af de strukturelle elementer i disse programmer.

Forbedringen af kvaliteten, uafhængigheden og effektiviteten i retssystemerne har også fået høj prioritet i det europæiske semester, som er EU's nye årlige samordning af de økonomiske politikker². I 2012 blev det konstateret, at seks medlemsstater³ havde en række problemer, især med hensyn til retssagernes varighed og organisationen af retsvæsenet.

De nationale retssystemers effektivitet er afgørende for EU

Adgangen til et effektivt retssystem udgør en grundlæggende rettighed i de europæiske demokratier og er forankret i medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner. Den er afgørende for effektiviteten af hele EU-retten, navnlig EU's retsfor skrifter vedrørende økonomi, som bidrager til vækst. F.eks. spiller nationale domstole en væsentlig rolle i håndhævelsen af EU's konkurrencelovgivning⁴ og andre EU-retlige bestemmelser, som er afgørende for det indre marked⁵, navnlig på områderne elektronisk kommunikation⁶, intellektuelle ejendomsrettigheder⁷, offentlige indkøb⁸, miljø⁹ og forbrugerbeskyttelse¹⁰.

Når en national domstol anvender EU-retten, optræder den som en "EU-domstol" og skal sørge for effektiv retsbeskyttelse af enhver, borger som virksomhed, som har oplevet at få krænket de rettigheder, der er garanteret i henhold til EU-retten. Betydningen af denne ret til effektive retsmidler er fastlagt i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (artikel 47).

---

¹ EL, IE, LV og PT.

² Meddelelse fra Kommissionen – Årlig vækstundersøgelse 2013 (COM(2012) 750 final).

³ BG, IT, LV, PL, SI og SK.

⁴ F.eks. Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82 (EFT L 1 af 4.1.2003, s. 1-25).

⁵ F.eks. direktiv 2000/31/EF om elektronisk handel (EFT L 178 af 17.7.2000, s. 1-16).

⁶ F.eks. rammedirektiv 2002/21/EF om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 33-50).

⁷ F.eks. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder (EUT L 157 af 30.4.2004, s. 45-86).

⁸ F.eks. direktiv 2007/66/EF for så vidt angår forbedring af effektiviteten af klageprocedurerne i forbindelse med indgåelse af offentlige kontrakter (EUT L 335 af 20.12.2007, s. 31-46).

⁹ De nationale domstoles rolle understreges i Kommissionens meddelelse – Gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs miljølovgivning (KOM(2008) 773 endelig).

¹⁰ F.eks. direktiv 2011/83/EU om forbrugerrettigheder (EUT L 304 af 22.11.2011, s. 64-88).

Effektive retssystemer er også uundværlige for at styrke den gensidige tillid, der er fundamentet for udformning og gennemførelse af EU's instrumenter med henblik på indbyrdes anerkendelse og samarbejde. I henhold til artikel 67, stk. 1, i TEUF skal Unionen udgøre et "retsområde" – et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, hvor medlemsstaternes forskellige retssystemer og retstraditioner respekteres. Borgere, virksomheder, dommere og myndigheder forventes at stole på, respektere, anerkende og fuldbyrde afgørelser truffet af retssystemet i en anden medlemsstat.

Mangler i de nationale retssystemer er dermed ikke kun et problem for en given medlemsstat, men kan påvirke det indre markeds funktionsdygtighed og EU i det hele taget.

Behov for et systematisk overblik

Europa-Kommissionen har i sin årlige vækstundersøgelse 2013¹¹ belyst vigtigheden af at forbedre de nationale retssystemers kvalitet, uafhængighed og effektivitet. Før Kommissionen fremsætter landespecifikke henstillinger på området, er det nødvendigt at etablere et systematisk overblik over retssystemernes funktionsmåde i alle medlemsstaterne under fuld hensyntagen til de forskellige nationale retstraditioner. Der er brug for objektive, pålidelige og sammenlignelige data til at støtte de retsreformer, der er igangsat for at skabe ny vækst.

1. HVAD ER EU'S RESULTATTAVLE FOR RETSOMRÅDET?

Formålet med EU's resultattavle for retsområdet ("resultattavlen") er at hjælpe EU og medlemsstaterne med at skabe mere effektive retssystemer ved at tilvejebringe objektive, pålidelige og sammenlignelige data om retssystemernes funktionsmåde i alle medlemsstater. Kvalitet, uafhængighed og effektivitet er centrale elementer i et "effektivt retssystem". Tilvejebringelsen af oplysninger om disse elementer i alle medlemsstater bidrager til at påvise potentielle mangler såvel som gode eksempler og støtter udviklingen af retspolitikker på nationalt og europæisk plan.

De primære **karaktéristika** ved resultattavlen er:

- at den er et *sammenligningsværktøj*, som dækker alle medlemsstater¹². Uanset det nationale retsvæsens opbygning eller retstraditionen, som retsvæsenet er forankret i, er de væsentlige parametre ved et effektivt retssystem bl.a., at det er velforankret, arbejder hurtigt og er uafhængigt, og at adgangen til det er let og kan ske til en overkommelig pris. Selv om resultattavlen indeholder en sammenligning mellem bestemte indikatorer, er det ikke meningen, at der skal opstilles en slags rangorden eller anbefales en bestemt type retssystem
- at den skal afsløre *tendenser* i de nationale retssystemer. I resultattavlen for 2013 fremlægges der data for første gang, som ikke nødvendigvis afspejler virkningerne af de igangværende reformer i visse medlemsstater¹³, men da resultattavlen ajourføres med jævne mellemrum, vil disse virkninger vise sig i kommende resultattavler
- at den er et *ikke-bindende* værktøj til brug i en åben dialog med medlemsstaterne, som har til formål at fremme udformningen af bedre retspolitikker i såvel medlemsstaterne som EU-institutionerne. Den bidrager til at identificere punkter, der

---

¹¹ COM(2012) 750 final.

¹² Hvis der ikke findes nationale data, bemærkes dette i de relevante figurer.

¹³ Mange medlemsstater er i færd med at gennemføre foranstaltninger til forbedring af deres retssystems funktionsmåde. I 12 medlemsstater er disse reformer blevet udviklet i sammenhæng med EU's initiativer og instrumenter (økonomiske tilpasningsprogrammer, landespecifikke henstillinger i forbindelse med det europæiske semester og mekanismen for samarbejde og kontrol).

kræver særlig opmærksomhed. Hvis indikatorerne afslører dårlige resultater, kræver det en nærmere analyse af årsagerne hertil og i fornødent omfang igangsættelse af passende reformer, idet der tages hensyn til, at dataenes sammenlignelighed kan være begrænset af forskelle i procedurer og retlige rammer

- at den er et *dynamisk* værktøj, som gradvist vil dække de omfattede områder, indikatorer og metoder med det formål at identificere de væsentlige parametre for et effektivt retssystem. I dialog med medlemsstaterne kunne resultattavlen gradvist komme til at dække andre dele af retssystemerne og andre elementer i den "retskæde", som en fysisk eller juridisk person skal igennem i et effektivt retssystem (f.eks. fra den indledende fase, som består i at få adgang til retssystemet, og til den afsluttende fase med fuldbyrdelse af en afgørelse).

Da de nationale retssystemer er vigtige for økonomien, er **anvendelsesområdet** for resultattavlen for 2013 koncentreret om de parametre ved et retssystem, der bidrager til forbedringen af forretnings- og investeringsklimaet. Resultattavlen undersøger effektivitetsindikatorer for *ikke-strafferetlige* sager og især for tvister i civil- og handelssager, som er relevante for løsningen af erhvervstvister og forvaltningssager. Forvaltningsretten spiller en vigtig rolle i et forretningsmiljø, f.eks. i henseende til udstedelse af licenser, tvister med forvaltningsmyndigheder om beskatning og uenighed med nationale lovgivende organer.

I forbindelse med udarbejdelsen af resultattavlen bad Europa-Kommissionen Den Europæiske Kommission for et Effektivt Retsvæsen (European Commission for the Efficiency of Justice – CEPEJ) under Europarådet om at indsamle data og foretage en analyse¹⁴. Europa-Kommissionen har brugt de mest relevante og betydningsfulde data til sin resultattavle. I resultattavlen indgår også data fra andre kilder såsom Verdensbanken, World Economic Forum og World Justice Project.

2. INDIKATORERNE I EU'S RESULTATTAVLE FOR RETSOMRÅDET

I 2013 indeholder resultattavlen centrale konklusioner baseret primært på de indikatorer, som vedrører retssagernes effektivitet, nemlig varigheden, gennemførelsesprocenten og antallet af verserende sager¹⁵.

- **Retssagernes varighed** udtrykker den tid (i antal dage), der er nødvendig for at behandle en sag i retten og nå frem til en afgørelse i første instans. Indikatoren "gennemløbstid" er antallet af uafgjorte sager divideret med antallet af afgjorte sager ved årets slutning ganget med 365 dage.
- **Gennemførelsesprocenten** er antallet af afgjorte sager i forhold til antal indkomne sager. Den måler, om en domstol kan følge med sin indkommende sagsbyrde. Når gennemførelsesprocenten er lav, og varigheden af retssagerne lang, opstår der en sagspukkel i systemet.
- **Antal verserende sager** udtrykker det antal sager, som stadig mangler at blive afgjort ved starten af en periode (f.eks. et kalenderår). Antallet af verserende sager påvirker gennemløbstiden. For at afkorte retssagernes varighed skal der derfor træffes foranstaltninger til at nedbringe antallet af verserende sager.

¹⁴ Den fulde undersøgelse af retssystemernes og økonomiens funktionsmåde i EU's medlemsstater, som er udarbejdet i 2012 af CEPEJ for Europa-Kommissionen, er tilgængelig på webstedet for Generaldirektoratet for Retlige Anliggender: http://ec.europa.eu/justice/index_en.htm

¹⁵ Dette er CEPEJ's standardindikatorer. Definitionen af dem og deres indbyrdes forbindelse kan findes på: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp

I resultattavlen analyseres også indikatorer for visse andre faktorer, som kan være med til at afkorte varigheden af retssagerne og forbedre retsvæsenets kvalitet, nemlig overvågning og evaluering af domstolsvirksomhed, domstolenes ikt-systemer, alternativ konfliktløsning og uddannelse af dommere. Selv om flere andre vigtige faktorer også har indflydelse på retssagernes varighed, især procedurernes særtræk og kompleksitet, giver disse indikatorer nyttig information om medlemsstaternes bevidsthed om betydningen af disse problemer og om de foranstaltninger, der træffes for at afhjælpe dem.

- **Overvågning og evaluering** af domstolsvirksomhed: For at forbedre kvaliteten og effektiviteten af retssagerne bør domstolenes virksomhed overvåges gennem et omfattende og offentligt tilgængeligt system til indsamling af information og evalueres jævnlige. Indikatorerne afspejler, i hvor høj grad der findes tilgængelige systemer for regelmæssig overvågning og evaluering af domstolsvirksomhed.

Overvågningen omfatter offentliggørelse af en årlig aktivitetsrapport og måling af antal indkommende sager, afsagte afgørelser, udsatte sager og varigheden af retssagerne.

Indikatoren *evaluering* af domstolsvirksomheden bygger på følgende:

- definition af resultatindikatorer (såsom indkommende sager, afsluttede sager, verserende sager, sagspukler, dommernes og domstolspersonalets resultater, fuldbyrdelse og omkostninger)
  - regelmæssig evaluering af resultater og udbytte
  - definition af kvalitetsstandarder (såsom kvalitetssikringspolitikker, personalepolitikker, benchmarks for retssager og brug af ressourcer)
  - specialiseret domstolspersonale, som forvalter kvalitetspolitikken.
- **Ikt-systemer til domstole:** Brugen af informations- og kommunikationsteknologier er blevet uundværlig for en effektiv domstolsforvaltning. Indikatorerne afspejler, i hvilket omfang der findes tilgængelige *ikt-systemer til registrering og forvaltning af sager* og til *kommunikation og informationsudveksling mellem domstole og deres omgivelser* (f.eks. onlineformularer, domstolens websted, onlineopfølgning på sager, elektroniske registre, elektronisk behandling af sager om mindre krav ("småsager") og ubestridt gældsinddrivelse, elektronisk indgivelse af krav og videokonferencer).
  - **Alternativ konfliktløsning** i forbindelse med tvister i civil- og handelssager: alternativ konfliktløsning kan i sine forskellige varianter supplere de traditionelle retssager. Denne indikator afspejler, i hvor høj grad der er adgang til alternativ konfliktløsning.
  - **Uddannelse af dommere:** Uddannelse af dommere, såvel grunduddannelse som videreuddannelse i hele karrieren, er et vigtigt element i retsafgørelsernes kvalitet og effektivitet. Uddannelse kan være rettet mod specialisering, men også forbedring af kvalifikationer. Denne indikator giver information om obligatorisk uddannelse af dommere.
  - **Ressourcer:** Domstolenes budget, antallet af dommere og advokater giver oplysning om de ressourcer, der bruges i retssystemerne.

Resultattavlen indeholder også konklusioner baseret på indikatorer for, hvor **uafhængigt** retssystemet opfattes som værende. Dette er vigtigt for investeringsbeslutninger. World Economic Forum (WEF) har i sin årlige rapport om global konkurrenceevne (Global Competitiveness Report) et "indeks for, hvor uafhængigt retssystemet opfattes som værende", som er relevant for den økonomiske vækst, da det er baseret på en undersøgelse blandt et

repræsentativt udsnit af virksomheder i alle lande og økonomiens hovedsektorer (landbrug, fremstillingsindustri, anden industri og servicesektoren)¹⁶. World Justice Project (WJP) udviklede i forbindelse med sin rapport over retsstatsindekset for 2012-2013 en indikator for "hvor uafhængigt det civile retlige system opfattes som værende"¹⁷ baseret på svar fra et udsnit af den almindelige befolkning og et antal kvalificerede respondenter. Det skal også bemærkes, at EU-Domstolen¹⁸ og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol¹⁹, da de undersøgte domstolenes uafhængighed, understregede betydningen af, at retsvæsenet fremtræder uafhængigt. Ifølge disse domstoles retspraksis kræver retsvæsenets uafhængighed detaljerede regler for at udelukke enhver rimelig tvivl hos enkeltpersoner, hvad angår det pågældende organs uimodtagelighed over for ydre faktorer og dets neutralitet i henseende til de foreliggende interesser.

3. CENTRALE KONKLUSIONER I EU'S RESULTATTAVLE FOR RETSOMRÅDET

3.1. Store forskelle i retssagernes varighed

"Retfærdigheden tåler ingen udsættelse, hvis den skal ske fyldest." Hurtige afgørelser er væsentlige for virksomheder og investorer. I forbindelse med investeringsbeslutninger tager en virksomhed hensyn til den risiko, der er knyttet til handelsretlige, arbejdsretlige eller skatteretlige tvister eller insolvenssager. Det har stor betydning, hvor effektivt det juridiske system i et givet land fungerer til konfliktløsning. F.eks. bliver retshåndhævelse af en forsynings- eller servicekontrakt mere bekostelig, jo længere retssagen varer, og endda meningsløs efter et vist tidsrum, da sandsynligheden for, at det lykkes at inddrive betalinger og bøder, efterhånden forsvinder.

Dataene i alle diagrammer er fra 2010, medmindre andet er angivet. I de medlemsstater, der er angivet i højre side uden værdier, har der ikke været tilgængelige data. Undtagen i figur 4 vedrører alle tallene retssager i første instans. Et retssystemets kvalitet og effektivitet bør være afspejlet allerede i første instans, idet dette trin er obligatorisk for alle, der går til domstolene.

Fig. 1: Det tidsrum, der er nødvendigt for at afgøre ikke-strafferetlige sager* (i dage) (kilde: CEPEJ's undersøgelse²⁰)

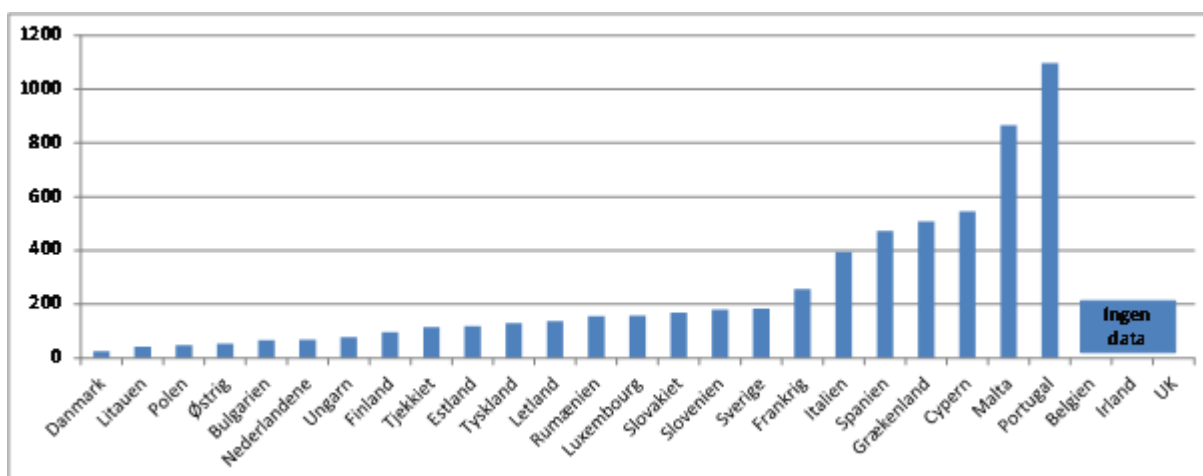
¹⁶ WEF-indikatoren er baseret på respondenternes svar på følgende spørgsmål: "I hvilket omfang er retsvæsenet i dit land uafhængigt af indflydelse fra personer i den offentlige forvaltning, borgere eller virksomheder?" Undersøgelsen blev besvaret – afhængigt af landet – i løbet af 2010 og 2011 af et repræsentativt udsnit af virksomheder i alle lande fra økonomiens hovedsektorer (landbrug, fremstillingsindustri, anden industri og servicesektoren). Undersøgelsen foregik i praksis på forskellig vis, bl.a. interview ansigt til ansigt med virksomhedsledere, telefoninterview og e-mailudsendelser samt onlineundersøgelser som alternativ. Kan ses på: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2012-2013/>

¹⁷ WJP's underindikator for civilret viser opfattelser af, om det civile retlige system er fri for upassende offentlig indflydelse. Den bygger på svar fra: 1) et generelt befolkningsudsnit i forbindelse med en undersøgelse foretaget af førende lokale analyseinstitutter i en stikprøve på 1 000 respondenter i de tre største byer i hvert land (afhængigt af landet blev der indsamlet data i 2009, 2011 eller 2012), og 2) kvalificerede respondenter, der havde fået spørgeskemaer bestående af lukkede spørgsmål rettet til nationale praktiserende og akademiske jurister inden for civilretten (dataene blev indsamlet i 2012). Dataene er tilgængelige under indikator 7.4 på: http://worldjusticeproject.org/sites/default/files/WJP_Index_Report_2012.pdf

¹⁸ F.eks. sag C-506/04, *Wilson*, Sml. 2006 I, s. 8613.

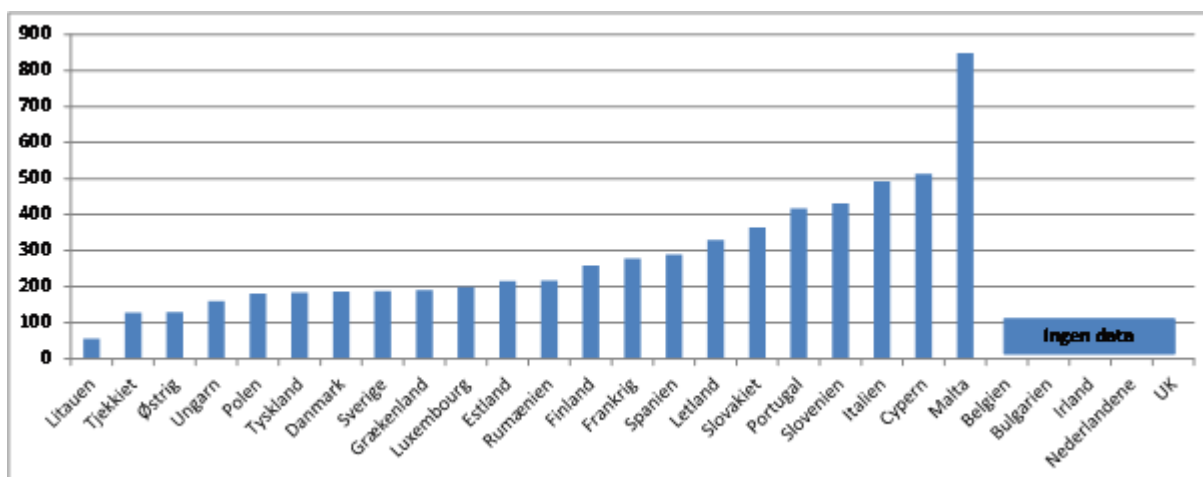
¹⁹ F.eks. *Cooper mod Det Forenede Kongerige* [GC], nr. 48843/99, ECHR 2003-XII, *Campbell og Fell mod Det Forenede Kongerige*, nr. 7819/77 og 7878/77 af 28. juni 1984, serie A, nr. 80.

²⁰ Undersøgelse af retssystemernes og økonomiens funktionsmåde i EU's medlemsstater, udarbejdet i 2012 af CEPEJ for Europa-Kommissionen. http://ec.europa.eu/justice/index_da.htm

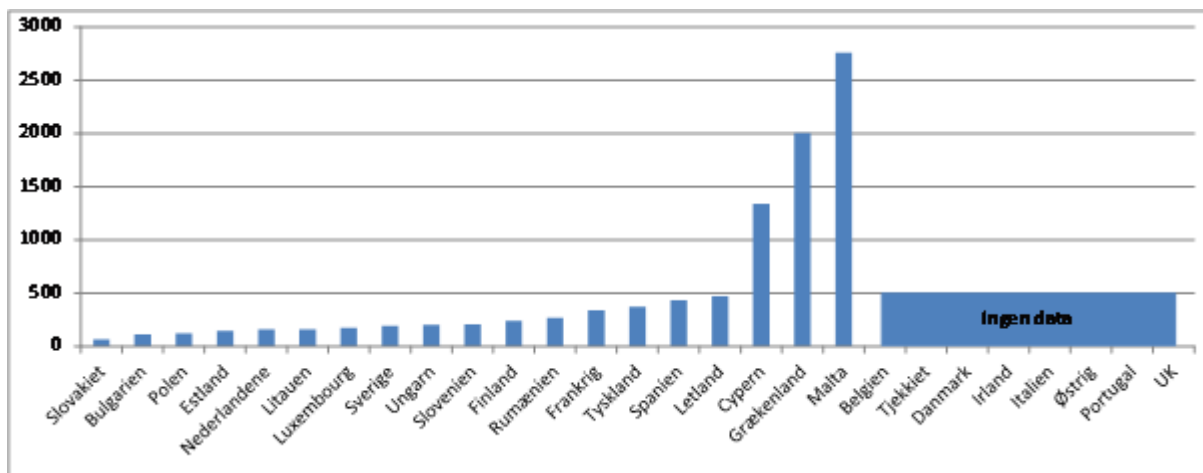
* Ikke-strafferetlige sager omfatter civil- og handelssager, fuldbyrdelsessager, tinglysningssager, virksomhedsregistersager og forvaltningssager.

Fig. 2: Det tidsrum, der er nødvendigt for at afgøre tvister i civil- og handelssager* (i dage) (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

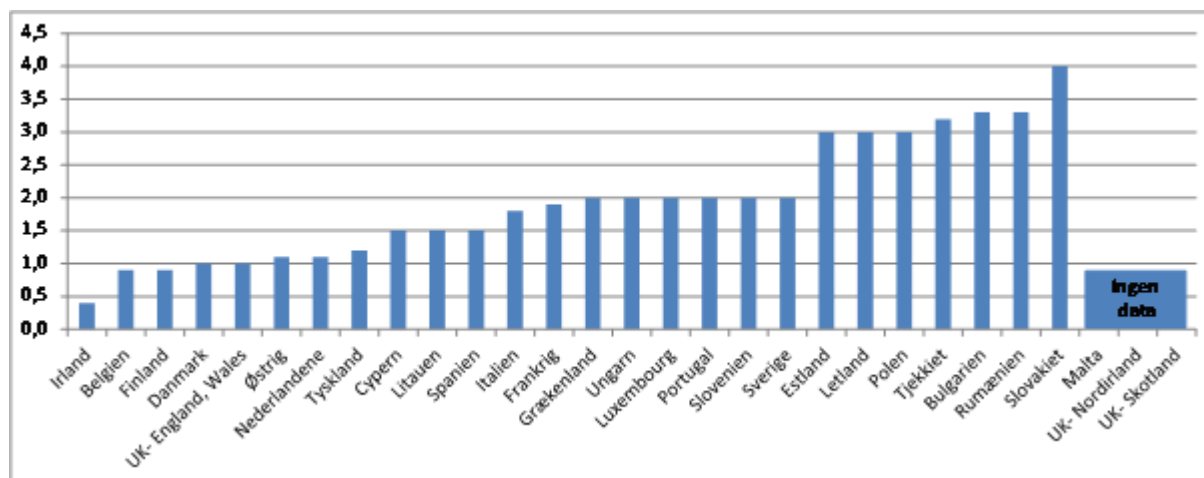
Tvister i civilsager (og handelssager) vedrører tvister mellem parter, f.eks. tvister angående kontrakter eller insolvensbehandling. Derimod er civilsager (og handelssager) inden for den frivillige retspleje sager, hvor der ikke står to parter over for hinanden, f.eks. ubestridte betalingspåkrav.

Fig. 3: Det tidsrum, der er nødvendigt for at afgøre forvaltningssager* (i dage) (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

* Forvaltningssager vedrører tvister mellem borgere og lokale, regionale eller nationale myndigheder. Forvaltningssager behandles af særlige forvaltningsdomstole i visse lande og i andre af de civile domstole.

Fig. 4: Det tidsrum, der er nødvendigt for at afgøre insolvenssager* (i år) (kilde: CEPEJ's undersøgelse/Verdensbanken: "Doing Business")

* Den tid, det tager for kreditorer at inddrive gæld. Denne periode løber fra virksomhedens misligholdelse og frem til hel eller delvis betaling af gælden til banken. Parternes eventuelle forhalingstaktik, f.eks. indgivelse af krav eller anmodning om forlængelse, tages i betragtning. Dataene er indsamlet via svar på spørgeskemaer af lokale insolvensadministratorer og verificeret ved hjælp af en undersøgelse af love og bestemmelser samt offentlig information om konkurssystemer.

- **Ovenstående figurer afslører store forskelle i retssagernes varighed, idet varigheden af retssager i mindst en tredjedel af medlemsstaterne er mindst to gange længere end i flertallet af medlemsstaterne.²¹**

Retssagernes varighed knytter sig til den hastighed, hvormed domstolene kan afgøre sagerne – "gennemførelsesprocenten" – og til antallet af sager, der venter på at blive afgjort (verserende sager). Når gennemførelsesprocenten er på 100 % eller derover, betyder det, at retssystemet kan afgøre mindst lige så mange sager, som der bliver anlagt. Når gennemførelsesprocenten er under 100 %, betyder det, at domstolene afgør færre sager, end der kommer ind, hvorfor antallet af uafgjorte sager ved årets slutning følger sig til antallet af verserende sager. Hvis denne situation fortsætter i flere år, kan det være tegn på et mere systemisk problem med sagspukler, som yderligere forværrer domstolenes arbejdsbyrde, og som forårsager endnu længere sagsbehandling.

²¹ Figur 1, 2 og 3 betragtet under ét.

Fig. 5: Afgørelsesprocent for ikke-strafferetlige sager (i % – værdier over 100 % viser, at der afgøres flere sager, end der anlægges, mens værdier under 100 % angiver, at der afgøres færre sager, end der anlægges) (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

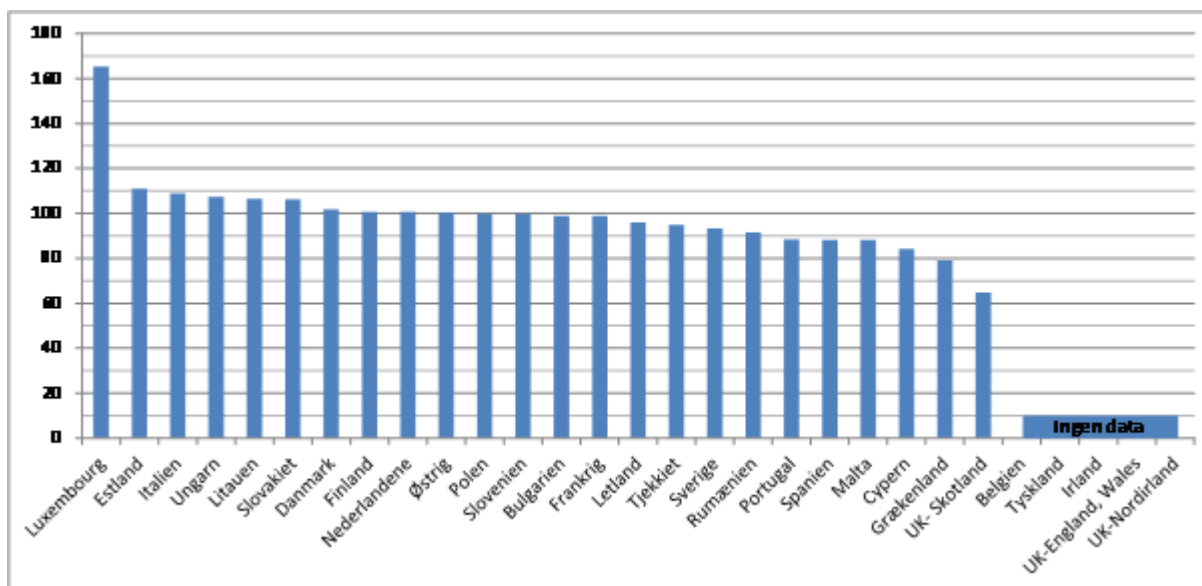

Fig. 6: Afgørelsesprocent for tvister i civil- og handelssager (i %) (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

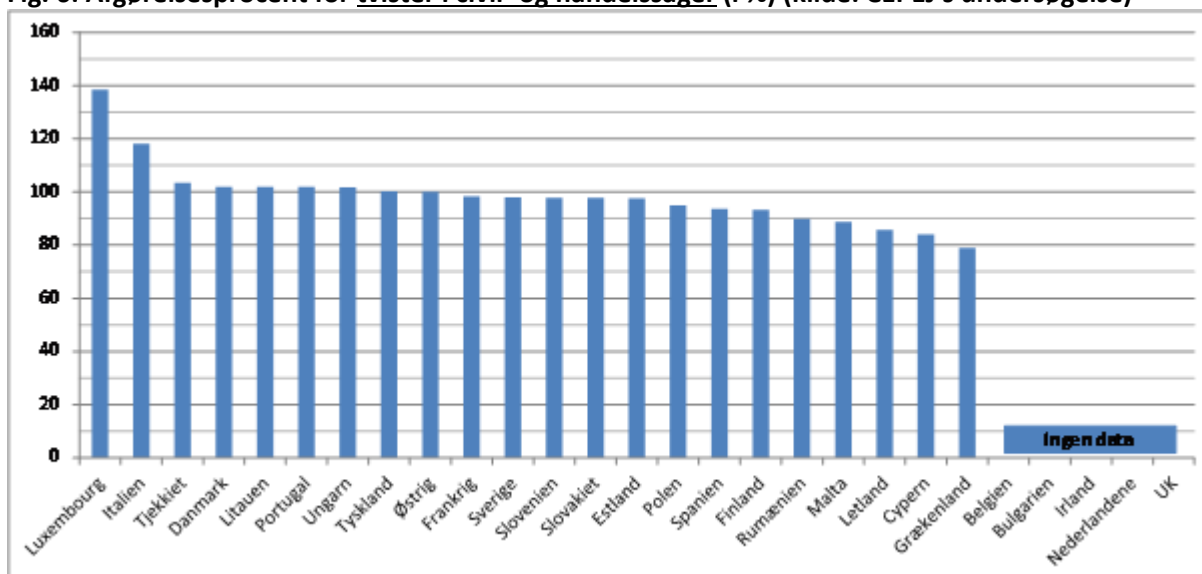
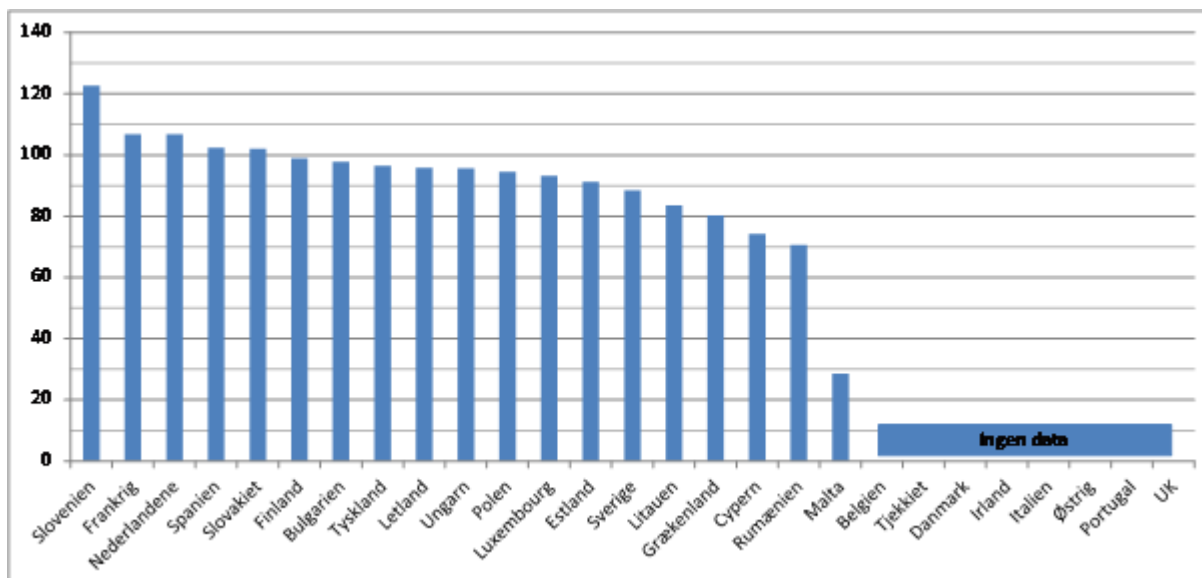

Fig. 7: Afgørelsesprocent for forvaltningssager (i %) (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

- **Ovenstående figurer viser, at nogle medlemsstater kan opleve vanskeligheder med deres kapacitet til at afgøre bestemte sagskategorier.**

Fig. 8-10 nedenfor viser antallet af *verserende sager* ved referenceårets start (1. januar 2010). Disse verserende sager er resultatet af domstolenes arbejde i det foregående år. Det lave antal afsluttede sager i løbet af 2010, jf. fig. 5-7 ovenfor, afspejles derfor ikke i fig. 8-10 nedenfor vedrørende antallet af verserende sager. En stigning i antallet af verserende sager ved årets udgang vil fremgå af fremtidige resultattavler.

Fig. 8: Antal verserende ikke-strafferetlige sager (pr. 100 indbyggere) (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

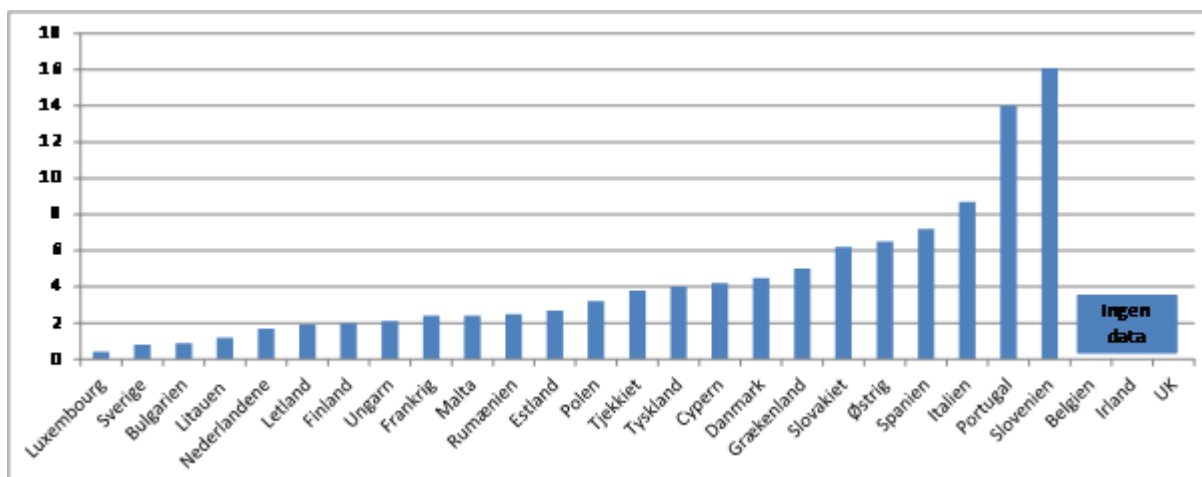

Fig. 9: Antal verserende civil- og handelssager anlagt som følge af en tvist (pr. 100 indbyggere) (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

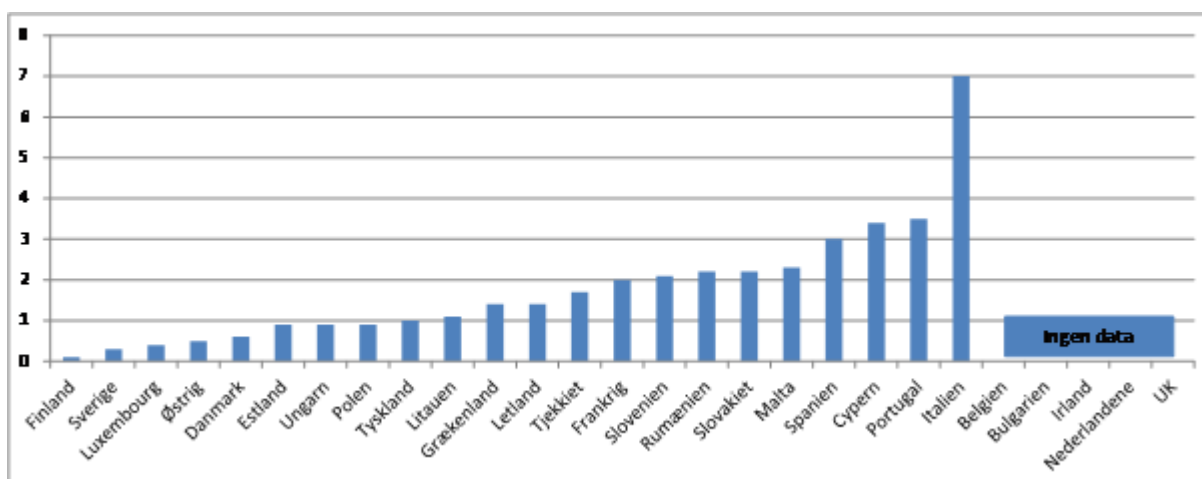
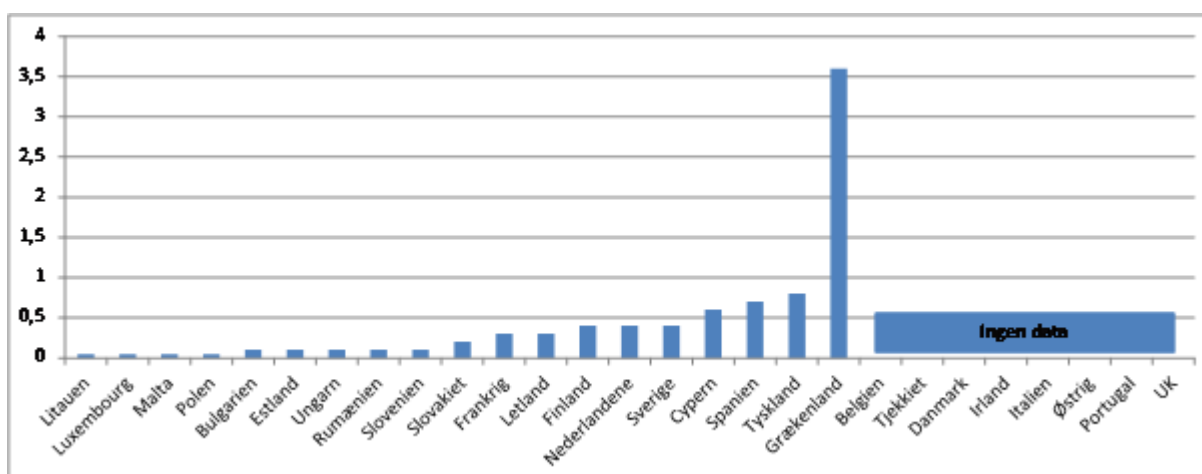

Fig. 10: Antal verserende forvaltningssager (pr. 100 indbyggere) (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

- Ovenstående figurer viser, at en del medlemsstater har et særlig stort antal verserende sager.

Sammenfattende ser det ud til, at:

- visse medlemsstater har en ophobning af ugunstige faktorer: langvarig sagsbehandling i første instans kombineret med en lav gennemførelsesprocent og/eller et stort antal verserende sager. Sådanne situationer kræver særlig opmærksomhed og en grundig analyse af, hvorvidt de kunne være betegnende for mere systemiske mangler, i forbindelse med hvilke der bør træffes afhjælpende foranstaltninger.
- Det bør prioriteres at nedbringe den meget lange sagsbehandlingstid for at forbedre forretningsmiljøet og investeringsklimaet.

3.2. Overvågning og evaluering bidrager til at afkorte sagsbehandlingstiden og forbedre retssystemets kvalitet

Manglen på pålidelig overvågning og evaluering kan gøre det vanskeligere at forbedre et retssystems funktionsmåde. Manglende kvalitet i retsafgørelser kan øge forretningsrisikoen

for både SMV'er og store selskaber og påvirke forbrugernes valg. Det kan medføre forhastede eller mindre forudsigelige afgørelser, uforståelige procedurer eller manglende adgang til retsmidler. En effektiv tidsmæssig forvaltning af sager ved domstolene kræver, at domstolene, retsvæsenet og alle slutbrugere af retssystemet kan holdes orienteret om domstolens funktionsmåde gennem et system med regelmæssig overvågning. Definitionen af kvalitetspolitikker og evaluering af domstolens virksomhed er redskaber, der kan øge kvaliteten af retssystemet og dermed give bedre adgang til domstolsprøvelse, større tillid og mere forudsigelige og hurtige retsafgørelser.

Fig. 11: Tilgængelige indikatorer for overvågningen af domstolsvirksomhed²² (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

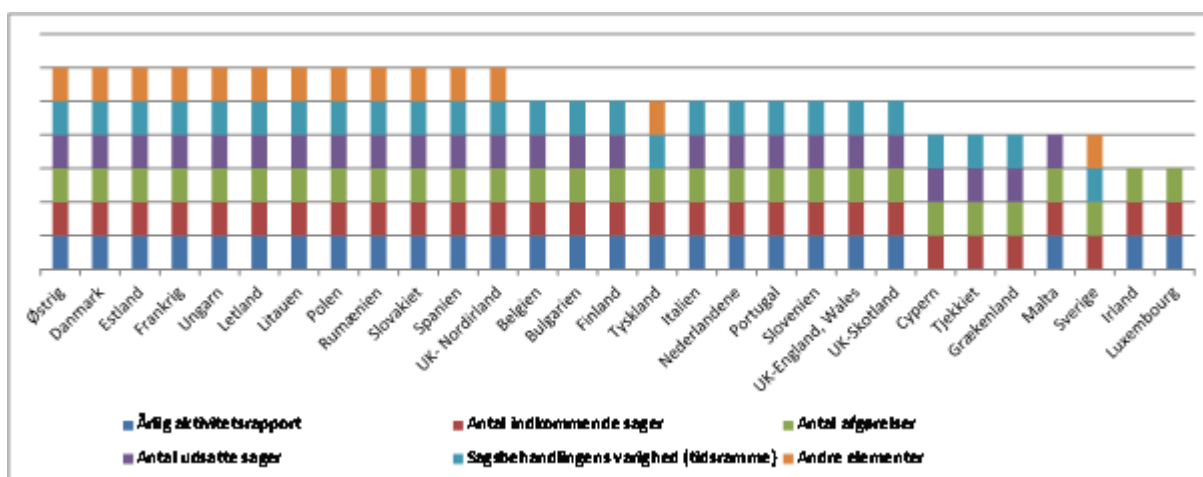
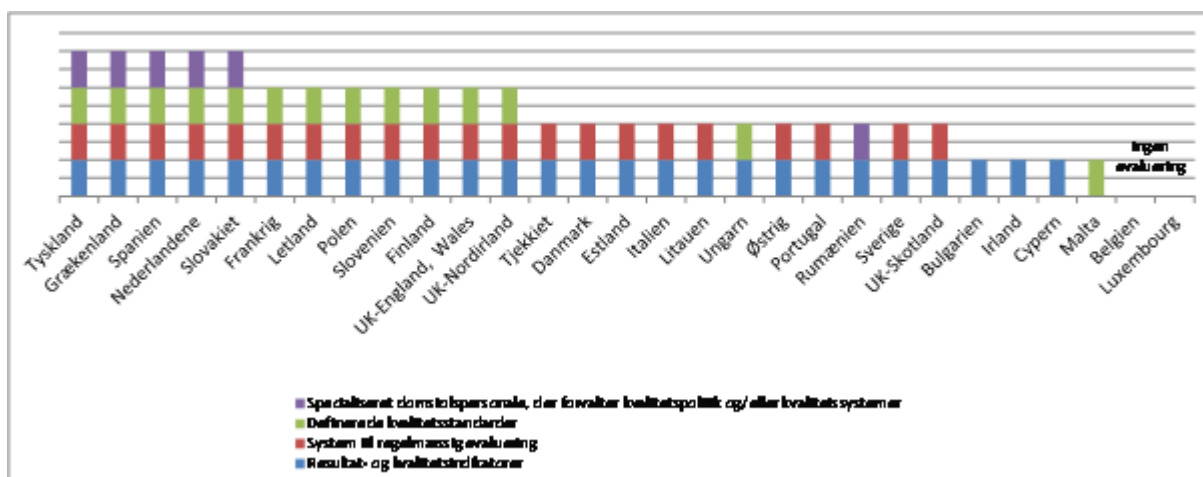

Fig. 12: Tilgængelige indikatorer for evaluering af domstolsvirksomhed (kilde: CEPEJ's undersøgelse 2012)

Ovenstående figurer viser:

- at et stort flertal af medlemsstaterne har et omfattende overvågningssystem, men at flere medlemsstater halter bagefter eller ikke gør dataene tilgængelige

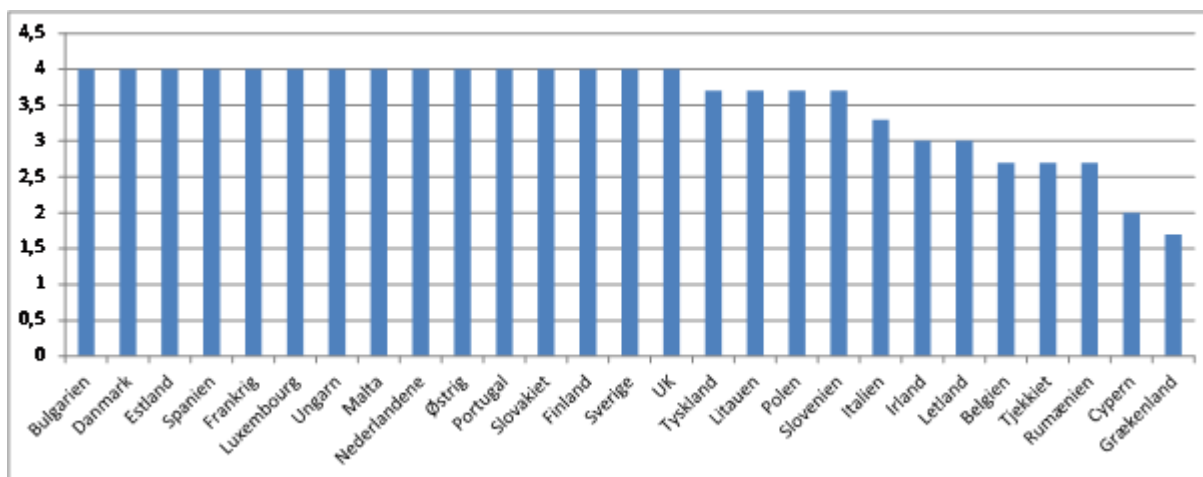
²² Indikatorerne i figur 11-22 dækker alle domstole.

- at flere medlemsstater ikke foretager regelmæssig evaluering af domstolenes virksomhed, og at over halvdelen af medlemsstaterne ikke har defineret kvalitetsstandarder.

3.3. Informations- og kommunikationsteknologiske systemer bidrager til at afkorte varigheden af sagsbehandlingen og lette adgangen til retssystemet

Ikt-systemer til sagsregistrering og -styring er uundværlige redskaber til effektiv sagsforvaltning, som domstolene råder over, idet de hjælper med at øge den hastighed, hvormed domstolen kan behandle sagerne, og dermed reducere retssagernes samlede varighed.

Fig. 13: Ikt-systemer til sagsregistrering og -styring (vægtet indikator – min. = 0, maks. = 4)²³ (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

- Ovenstående figur viser, at et stort flertal af medlemsstaterne har et veludviklet system til sagsregistrering og -styring. Imidlertid halter mange medlemsstater bagud i udviklingen heraf.

Ikt-systemer til kommunikation mellem domstole og parter (f.eks. elektronisk indgivelse af krav) kan bidrage til at afkorte sagsbehandlingen og mindske omkostningerne for borgere og virksomheder ved at lette adgangen til retsvæsenet. Ikt-systemerne spiller også en større og større rolle i det samarbejde på tværs af grænserne mellem retsmyndigheder og letter derved gennemførelsen af EU-retten.

²³ Figur 13 og 14 viser sammensatte indikatorer fra flere ikt-indikatorer, som hver måler disse systemers tilgængelighed (fra 0-4) (0 = tilgængelig ved 0 % af domstolene, 4 = tilgængelig ved 100 % af domstolene).

Fig. 14: Elektronisk kommunikation mellem domstole og parter (vægtet indikator – min. = 0, maks. = 4) (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

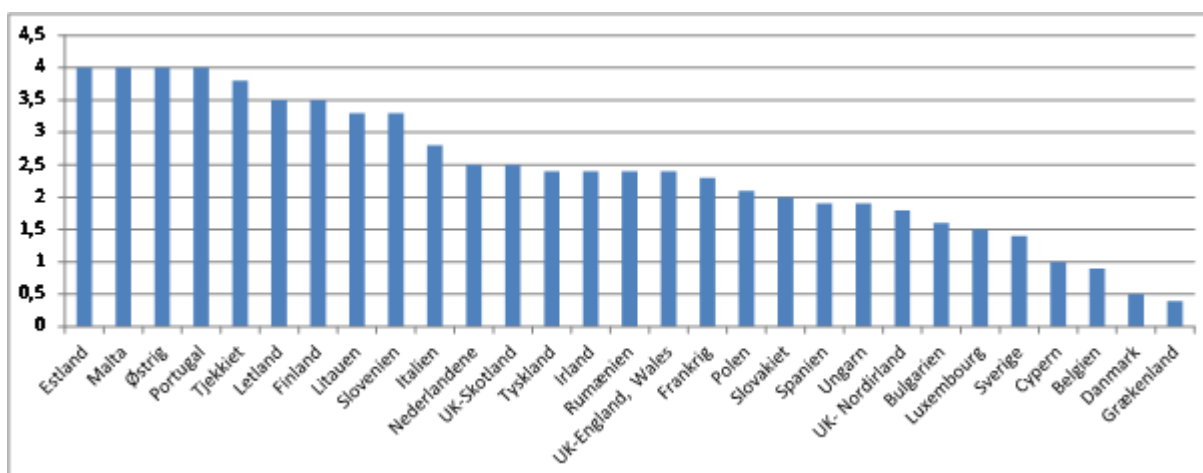
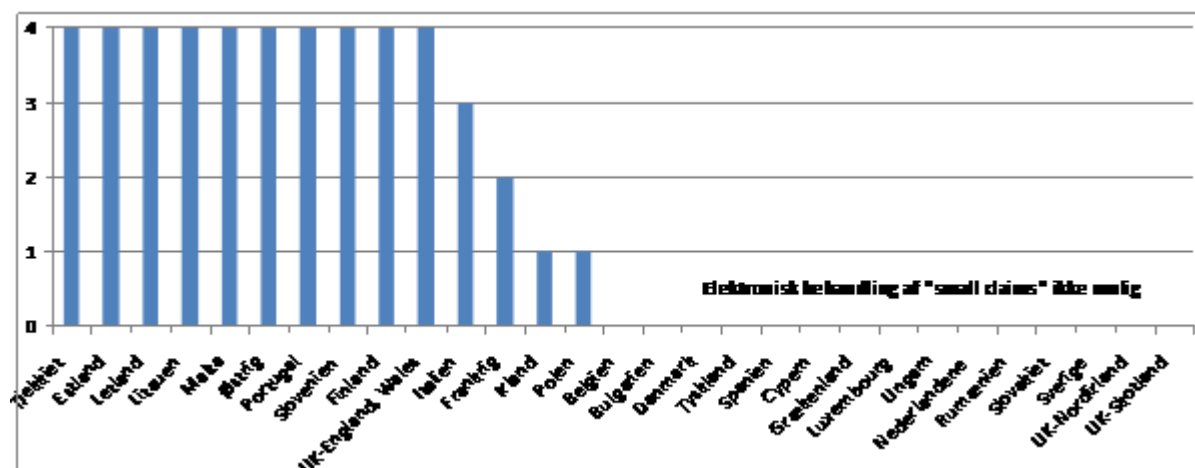

Fig. 15: Elektronisk behandling af søgsmål af begrænset værdi* (0 = tilgængelig ved 0 % af domstolene, 4 = tilgængelig ved 100 % af domstolene) (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

*Begrebet sager om mindre krav angiver en civilsag, hvor den pengemæssige værdi af søgsmålet er forholdsvis lav (værdien varierer medlemsstaterne imellem).

Fig. 16: Elektronisk behandling af ubestridt gældsinddrivelse (0 = tilgængelig ved 0 % af domstolene, 4 = tilgængelig ved 100 % af domstolene) (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

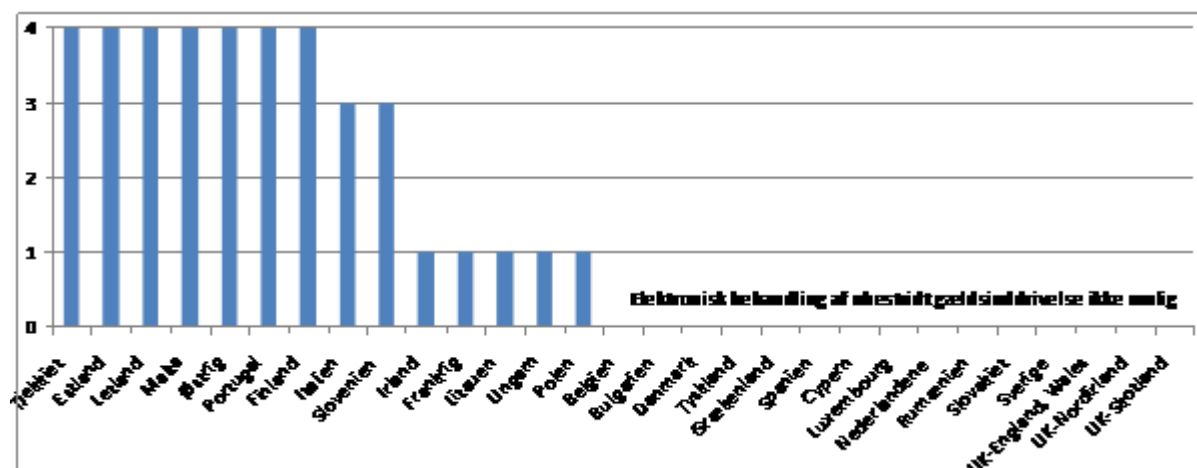
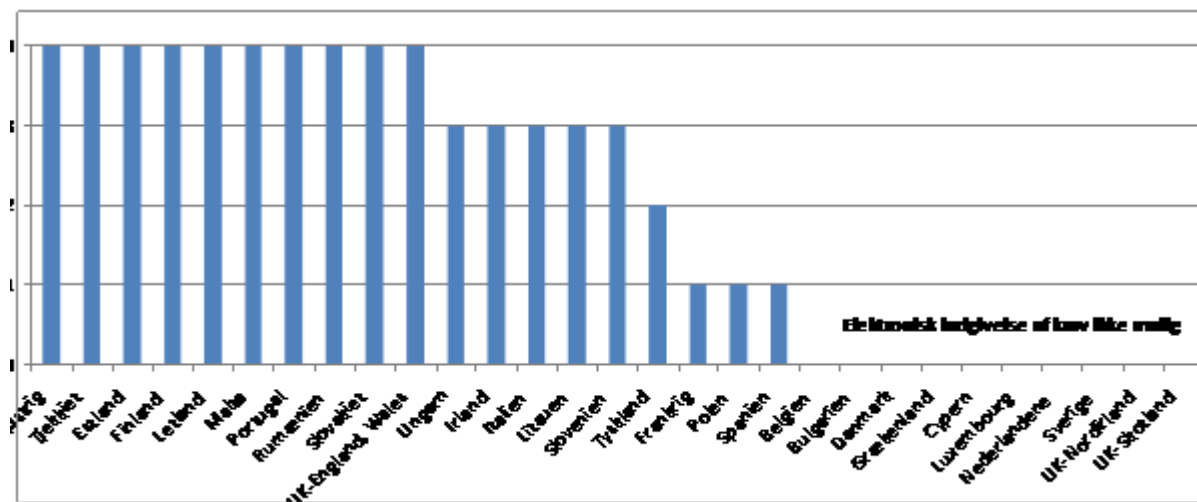

Fig. 17: Elektronisk indgivelse af krav (0 = tilgængelig ved 0 % af domstolene, 4 = tilgængelig ved 100 % af domstolene) (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

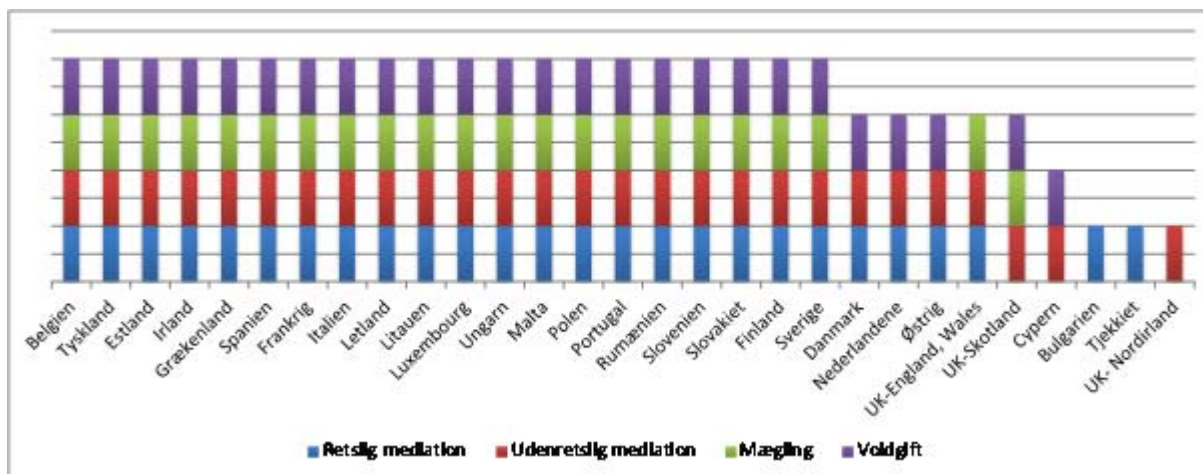

- Ovenstående figurer afslører store forskelle mellem medlemsstaterne i udviklingen af it-systemer til informationsudveksling mellem domstole og parter.

3.4. Alternativ konfliktløsning bidrager til at mindske domstolenes arbejdsbyrde

Effektiv mediation og andre alternative konfliktløsningsformer sikrer en hurtig frivillig afgørelse mellem parterne, reducerer antallet af verserende sager og kan dermed få en vigtig positiv virkning på domstolenes arbejdsbyrde og fremme deres evne til at overholde en rimelig tidsramme. Alternativ konfliktløsning af høj kvalitet kan være et troværdigt alternativ til de traditionelle retssager og bidrage til en kultur med fredelig bilæggelse af tvister.

Fig. 18: Graden af tilgængelige metoder til alternativ konfliktløsning (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

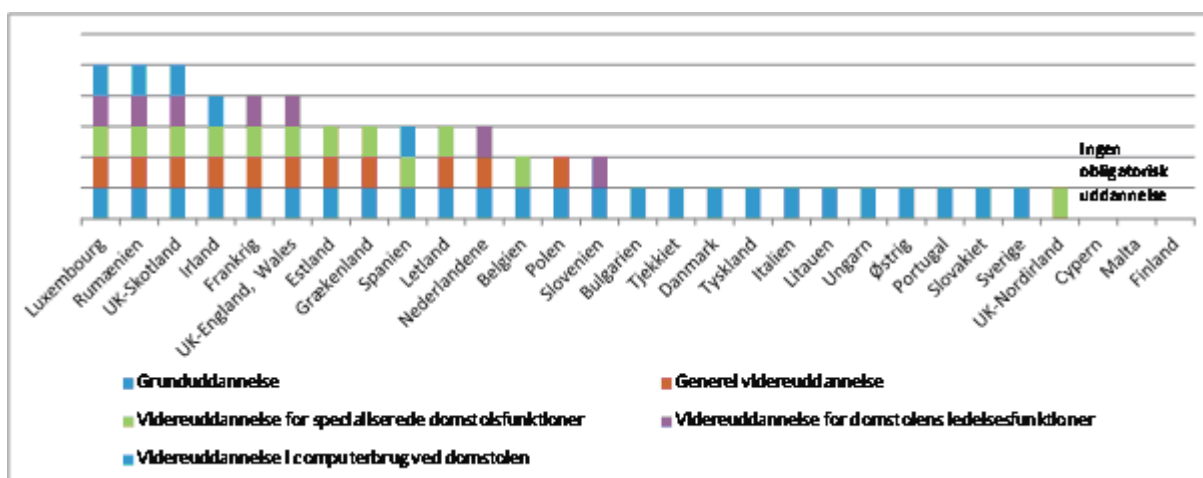

- Ovenstående figur viser, at der i næsten alle medlemsstater findes alternativ konfliktløsning, men at der ofte ikke findes tilgængelige oplysninger om brug af dem i handelssager.
- Medlemsstaterne bør tilskynde til mere udbredt brug af og større kvalitet i mediation og andre former for alternativ konfliktløsning.

3.5. Fremme af uddannelse af dommere kan bidrage til at forbedre retsvæsenets effektivitet

Uddannelsespolitik kan være en del af kvalitetsstandarderne for retsvæsenet. Grund- og videreuddannelse er vigtigt for at vedligeholde eller øge den viden og de kvalifikationer, som domstolspersonalet besidder. Uddannelse er særlig vigtigt i betragtning af den fortsatte udvikling af national og europæisk lovgivning, det øgede pres for at opfylde slutbrugernes forventninger og tendensen i retning af professionel forvaltning af retsvæsenet. Selv om frivillig uddannelse af dommere er normal praksis i visse medlemsstater, angiver obligatorisk uddannelse af dommere en forpligtelse til at fremme ajourføringen af viden og kvalifikationer hos dommere.

Fig. 19: Obligatorisk uddannelse af dommere (kilde: CEPEJ's rapport for 2012)²⁴

²⁴

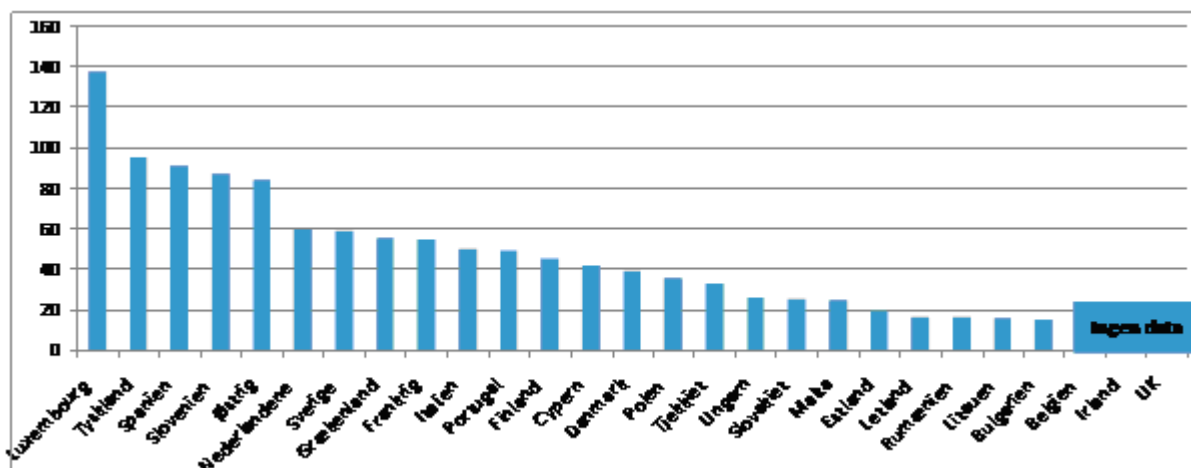
De tre medlemsstater til højre i diagrammet har ikke obligatorisk uddannelse af dommere.

- Ovenstående figur viser, at medlemsstaterne har meget forskellige politikker for obligatorisk videreuddannelse af dommere.

3.6. Ressourcer

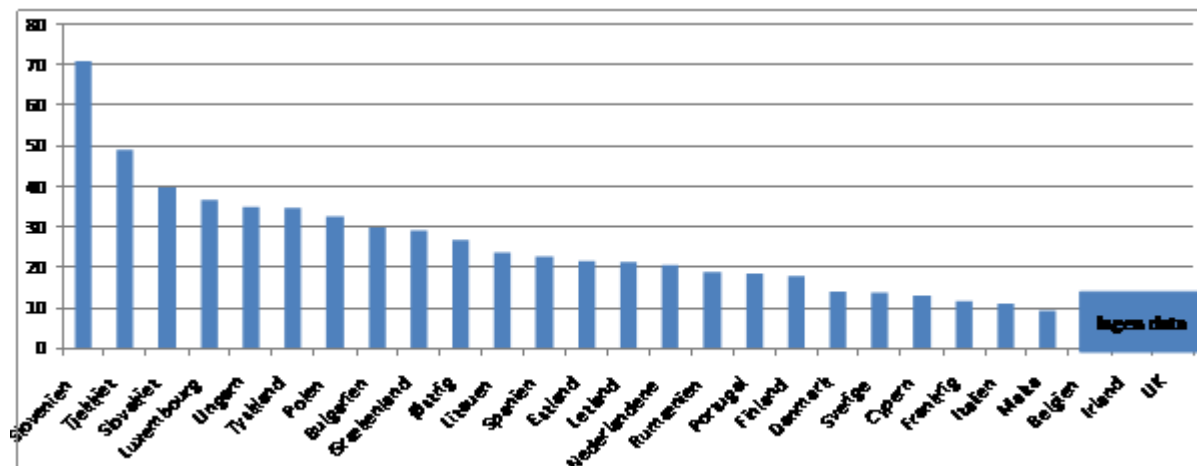
For at sikre kvaliteten, uafhængigheden og effektiviteten i et nationalt retssystem er der brug for tilstrækkelige finansielle og menneskelige ressourcer, idet der tages hensyn til de forskellige retstraditioner. I den forbindelse kan dataene også være påvirket af et retssystems kontradiktoriske eller inkvisitoriske karakter. Investering i et velorganiseret retssystem kan udgøre et vigtigt bidrag til bæredygtig vækst.

Fig. 20: Budget for domstolene* (i EUR pr. indbygger) (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

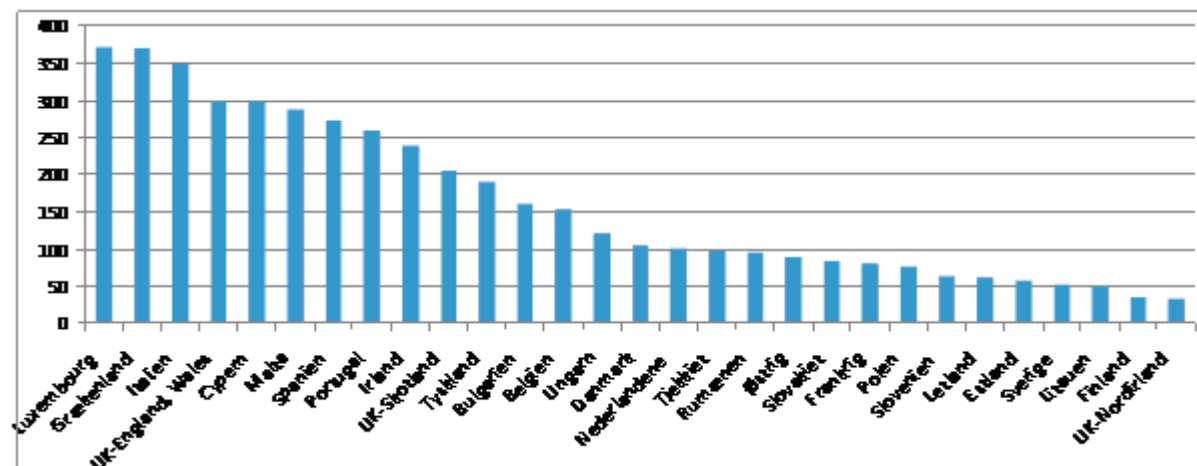
* Det årlige, godkendte (ikke det faktisk forbrugte) offentlige budget, der er afsat til alle domstoles virksomhed (civil-, handels- og straffedomstolene, eksklusive anklagemyndigheden og retshjælpen), uanset hvor budgetmidlerne kommer fra. For de EU-medlemsstater, hvis samlede årlige godkendte budget til alle domstole ikke kan adskilles fra budgettallene for anklagemyndigheden (BE, DE, ES, EL, FR, LU og AT), viser diagrammet det samlede tal (for BE, ES og AT inkluderer tallet også retshjælpen). Hvor det er relevant, inkluderer det samlede årlige godkendte budget til alle domstole budgettet på både nationalt plan og regionalt eller delstatsligt plan.

Fig. 21: Antal dommere* (pr. 100 000 indbyggere) (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

* Kategorien består af dommere på fuld tid plus i givet fald de såkaldte Rechtspfleger/retsfuldsmægtige, som har myndighed til at træffe afgørelser og/eller afsige domme selv.

Fig. 22: Antal advokater* (pr. 100 000 indbyggere) (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

* En advokat er en person, der er kvalificeret og autoriseret i henhold til national ret til at procedere og optræde på vegne af sin klient, udøve erhvervet som advokat, have møderet for retterne eller rådgive og repræsentere sine klienter i retlige anliggender (Henstilling Rec(2001)21 fra Europarådets Ministerkomité til medlemsstaterne om frihed til at udøve erhvervet som advokat).

- **Ovenstående figurer viser forskellige tilgange til finansielle og menneskelige ressourcer i retssystemerne, herunder i medlemsstater, hvor varigheden af retssager er ensartet.**

3.7. Forskelle i opfattelsen af uafhængighed

I hvor høj grad retsvæsenet opfattes som uafhængigt udgør også en væksthæmmende faktor. Da retsvæsenets uafhængighed er garant for forudsigelighed, sikkerhed, retfærdighed og stabilitet i retssystemet på det sted, hvor virksomhederne opererer, kan det virke afskrækkende på investorerne, hvis de opfatter retsvæsenet som ikke værende uafhængigt. Generelt skal retfærdigheden ikke blot ske fyldest, det skal også kunne ses. Retsvæsenets uafhængighed er også et krav, som stammer fra retten til effektive retsmidler, der er forankret i EU's charter om grundlæggende rettigheder.

Fig. 23: Retsvæsenets uafhængighed (opfattelse – jo højere værdi, jo gunstigere opfattelse) (kilde: World Economic Forum)²⁵

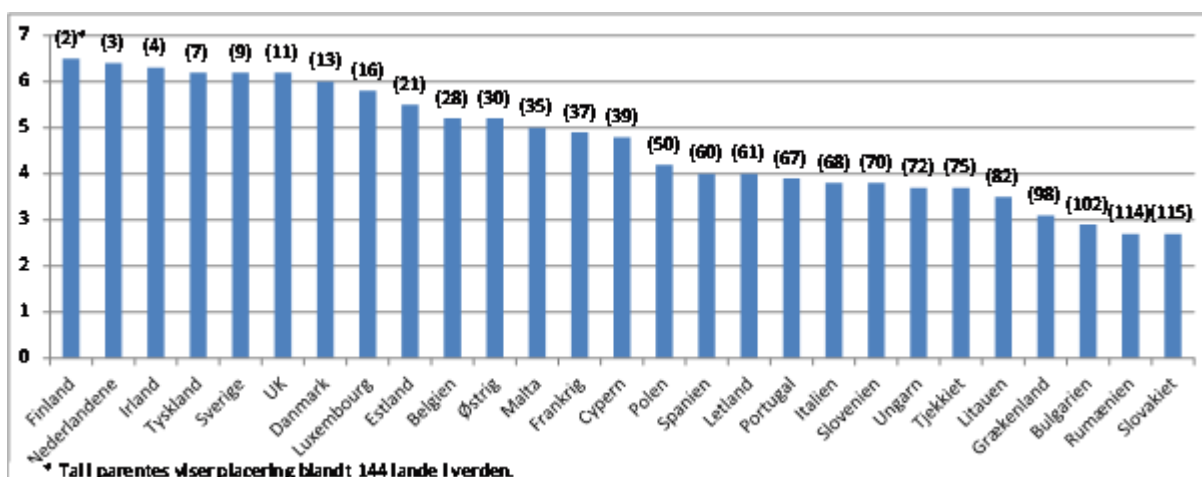
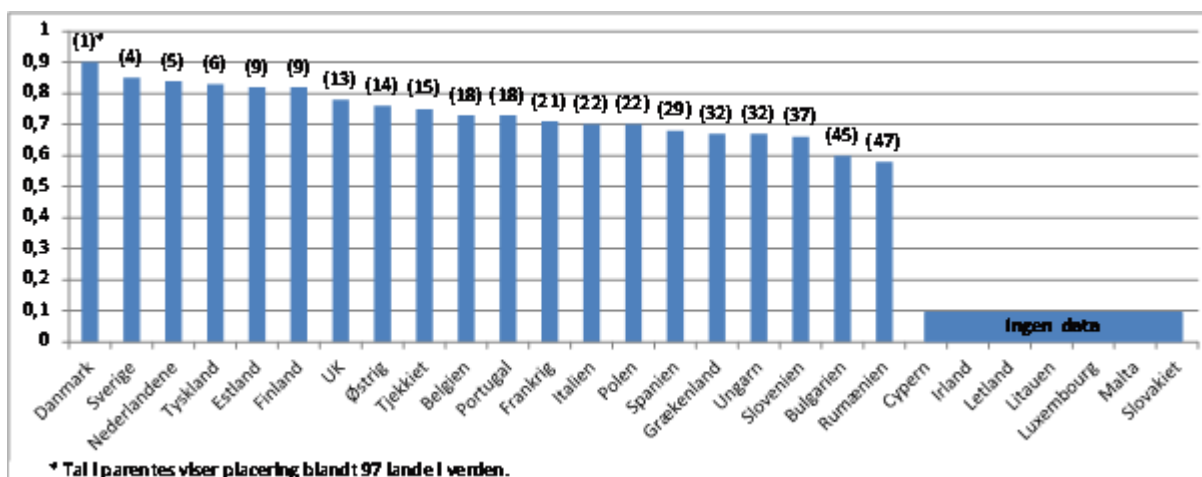

Fig. 24: De civile domstoles uafhængighed (opfattelse – jo højere værdi, jo gunstigere opfattelse) (kilde: World Economic Forum)

- Selv om flere medlemsstater ligger blandt verdens 10 førende lande med hensyn til, hvor uafhængigt retsvæsenet opfattes som værende, viser ovenstående figurer, at der i visse medlemsstater hos slutbrugerne inden for erhvervslivet hersker en temmelig lav opfattelse af retsvæsenets uafhængighed. Disse konklusioner kræver særlig opmærksomhed og en mere detaljeret vurdering af, hvorfor der mangler tillid i visse medlemsstater.

4. OPFØLGNING AF KONKLUSIONERNE I RESULTATTAVLEN FOR 2013

4.1. Opfølgning i forbindelse med retsreformerne i medlemsstaterne

De centrale konklusioner i resultattavlen for 2013 understreger de prioriterede områder, der skal tages fat på. Kommissionen har følgende plan:

- Der vil blive taget hensyn til de problemer, der identificeres i resultattavlen, i forbindelse med udarbejdelsen af den kommende landespecifikke analyse i det

²⁵ Undersøgelsen blev besvaret af et repræsentativt udsnit af virksomheder i alle lande fra økonomiens hovedsektorer (landbrug, fremstillingsindustri, anden industri og servicesektoren).

europæiske semester 2013. De vil ligeledes være retningsgivende i forbindelse med de økonomiske tilpasningsprogrammer.

- Kommissionen har foreslået, at der bliver stillet midler fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Den Europæiske Socialfond til rådighed for reformer af retssystemerne i den næste flerårige finansielle ramme.

4.2. Afhjælpning af manglen på data

Erfaringen med resultattavlen for 2013 afslører, at det er vanskeligt at indsamle pålidelige og sammenlignelige data. Dataenes sammenlignelighed er en udfordring, idet der er betydelige forskelle på de nationale retssystemer og procedurer, og visse medlemsstater bruger ikke standarddefinitioner for indsamling af data.

Trods det gode EU-gennemsnit, hvad angår tilgængelige overvågningssystemer indsamler visse medlemsstater ikke data på en måde, der muliggør en objektiv evaluering og sammenligning med andre medlemsstater. Ud over vanskeligheden ved at indhente sammenlignelige data mangler der data fra næsten alle medlemsstater om spørgsmål såsom omkostningerne ved retssagerne, foreløbige foranstaltninger, mediationsager og fuldbyrdsprocedurer.

I lyset af betydningen af et velfungerende nationalt retsvæsen for at nå EU's mål bør alle medlemsstater først og fremmest prioritere indsamlingen af upartiske, pålidelige, objektive og sammenlignelige oplysninger og stille dem til rådighed til støtte for denne undersøgelse. Det er i medlemsstaternes og deres nationale retsvæsens fælles interesse at udvikle indsamlingen af disse data, så de kan udforme en bedre retspolitik.

I denne henseende spiller CEPEJ en særlig vigtig rolle, og Kommissionen understreger betydningen for alle medlemsstaterne af at samarbejde helhjertet med CEPEJ om at fremskaffe data.

Kommissionen vil også undersøge måder at forbedre dataindsamlingen på, og den vil bl.a.:

- bruge målrettede feltstudier af, hvordan retssystemerne fungerer i praksis, når der anvendes udvalgt vækstrelateret EU-lovgivning og kvalitative Eurobarometerundersøgelser til at indsamle synspunkter fra advokater og forskellige slutbrugere
- forhøre sig i netværket af dommere og retsmyndigheder om, hvordan kvaliteten og tilgængeligheden af sammenlignelige data kunne forbedres på nationalt plan, herunder for så vidt angår retsvæsenets strukturelle uafhængighed
- undersøge hos Eurostat, hvordan indsamlingen af sammenlignelige data til de mest betydningsfulde indikatorer kan forbedres.

4.3. Yderligere etaper

Kvaliteten, uafhængigheden og effektiviteten af retssystemerne er vigtige strukturelle komponenter for en bæredygtig vækst og social stabilitet i alle medlemsstater og er afgørende for at sikre en effektiv gennemførelse af EU-retten. På grundlag af denne resultattavle opfordrer Kommissionen medlemsstaterne, Europa-Parlamentet²⁶ og alle interessenter til at deltage i en åben dialog og et konstruktivt samarbejde om løbende at forbedre de nationale retssystemer i EU i forbindelse med det europæiske semester, EU's vækststrategi "Europa 2020", styrkelsen af det indre marked og dagsordenen for EU's borgere.

Længere ude i fremtiden agter Kommissionen at igangsætte en bredere debat om retsvæsenets rolle i EU og afholder den 21. og 22. november 2013 en konference på højt niveau – *Assises de la justice* – som skal samle ledende politikere på europæisk og nationalt plan, dommere fra højesteretter og andre domstole, retsmyndigheder, juridiske erhverv og alle interessenter.

---

²⁶ Især Retsudvalget (JURI), Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (LIBE) og Udvalget om Økonomi og Valuta (ECON).

Sådanne fælles overvejelser er uundværlige for udviklingen af et egentligt europæisk retsområde, som opfylder borgernes forventninger og bidrager til bæredygtig vækst på basis af retsstatsprincipperne og andre værdier, som EU bygger på.